

Arrestnummer C/ 638 / 2022
Repertoriumnummer 2022 / 1696
Datum van uitspraak 11 mei 2022
Rolnummer 2021/CO/1022 2018/CO/478
Notitienummer parket-generaal

Mededeelbaar aan de
ontvanger

Hof van beroep Antwerpen

Arrest

C4 kamer
correctionele zaken

prejudiciële vraag
Cor. nr. 280, 2° Req. W.
expediëte afgeleverd aan
Grondwettelijk
hof
bedrag: /
d.d. 12 MEI 2022

Aangeboden op
Niet te registreren

COVER 01-00002705538-0001-0019-01-01-1

Het OPENBAAR MINISTERIE

Inzake

rijksregisternummer

geboren te op

wonende te

Belg

rechtstreeks dagende partij

op de zittingen van 16 februari 2022 en 30 maart 2022 vertegenwoordigd door mr.
 , advocaat bij de balie provincie

tegen

DE STEDENBOUWKUNDIG INSPECTEUR

Afdeling Handhaving van het Departement Omgeving

met burelen te 2018 ANTWERPEN, Lange Kievitstraat 111-113 bus 62

rechtstreeks gedaagde partij

op de zitting van 16 februari 2022 vertegenwoordigd door mr. loco mr.
 beiden advocaat bij de balie

op de zitting van 30 maart 2022 niet vertegenwoordigd noch iemand namens hem
verschenen

en inzake

Het OPENBAAR MINISTERIE

1. Rechtstreekse dagvaarding inzake de dwangsom

Gedaagd bij exploit van 20 september 2021 van gerechtsdeurwaarder,
met standplaats te

Deze rechtstreekse dagvaarding luidt als volgt:

Op de bij onderhavig exploit ingestelde vordering uitspraak te horen doen en:

1. Verzoeker werd veroordeeld door Uw Hof van Beroep te Antwerpen bij arrest van 4 december 2019, A.R. 2018/CO/478 tot een herstellvordering die inhield dat hij binnen een termijn van 8 maanden ingaande vanaf het in kracht van gewijsde gaan van het arrest, de plaats in de oorspronkelijke staat moet herstellen, “hetgeen impliceert: het staken van het strijdig gebruik van de stalgebouwen en van het gewoonlijk gebruik van het perceel door het verwijderen van alle (vracht)wagens, andere dan die voor persoonlijk gebruik, aanhangwagens, wrakken alsook van alle afvalmaterialen en materieel op het terrein”.
2. Verzoeker tekende Cassatieberoep aan dat werd afgewezen bij arrest van 26 mei 2020.
3. Op 19 maart werden het arrest van het Hof van Beroep en van het Hof van Cassatie aan verzoeker betekend met het bevel om uit te voeren.
4. Op 4 juni 2021 werd verzoeker een bevel tot betalen betekend voor zogenaamd verbeurde dwangsommen ten bedrage van 7.600,00 euro (periode 19/3/21- 02/06/21).
5. Op 8 juli 2021 werd uitvoerend beslag gelegd op roerende goederen voor deze dwangsommen.
6. Verzoeker tekende verzet aan bij de Beslagrechter tegen de zogenaamde verbeurd verklaarde dwangsommen, die volgens hem niet verschuldigd zijn.
7. Verzoeker is geen eigenaar van de te en is er ook niet de beheerder van. Hij mag van zijn broers, die eigenaar zijn van het onroerend goed en al wat er zich op bevindt, niets verwijderen. Er staat ook niets wat zijn eigendom is.

Voor zover hij kan zien vanaf de straatkant, ligt er niets wat er niet mag liggen en is er geen strijdig gebruik. Het tegendeel wordt op geen enkele manier bewezen. Aangezien verzoeker op leeftijd is, geen toestemming krijgt van zijn broers (de eigenaars) die bovendien zelf in de onmogelijkheid zijn om e.e.a. te doen, mag van hem niet veel verwacht worden in het kader van de herstellvordering.

De Covid-19-pandemie maakt dat verzoeker op zijn gevorderde leeftijd van 82 jaar onmogelijk aan een dergelijke herstellvordering kan voldoen. Hij mocht zich niet onder de mensen begeven, zich verplaatsen, ...

Verzoeker kreeg uitdrukkelijk verbod van zijn broers om op het erf te komen of om hun eigendommen te verplaatsen of te verwijderen. Verzoeker zelf is geen eigenaar van het onroerend goed meer sedert 2013 en heeft er ook geen eigendommen staan.

8. Verzoeker vordert dan ook te zeggen voor recht dat hij in de onmogelijkheid is conform artikel 1385*quinquies* Ger.W. om aan de herstellvordering te voldoen, voor zover daar al niet aan voldaan is.

Minstens de dwangsommen tot een maximum van 500,00 euro te herleiden.

Aangezien huidige procedure korte debatten vergt en derhalve overeenkomstig artikel 735 van het Gerechtelijk Wetboek op de inleidende zitting kan worden weerhouden;

OM VOORMELDE REDENEN

en alle andere uitdrukkelijk voorbehouden zo in rechte als in feiten,

Na toepassing van artikel 735 van het Gerechtelijk Wetboek;

De vordering ontvankelijk en gegrond te horen verklaren;

Dientengevolge te zeggen voor recht dat verzoeker in de onmogelijkheid is conform artikel 1385*quinquies* Ger.W. om aan de herstellvordering te voldoen, hem opgelegd in het arrest van Uw Hof d.d. 4 december 2019, A.R. 2018/CO/478, minstens de dwangsommen te herleiden tot een maximum van 500,00 euro.

Gedaagde te veroordelen tot de gerechtskosten met inbegrip van de rechtsplegingsvergoeding zoals voorzien in artikel 1022 van het Gerechtelijk Wetboek, voorlopig begroot op 1.560,00 euro;

De gerechtelijke beslissing uitvoerbaar te horen verklaren bij voorraad, spijs welk rechtsmiddel ook, zonder zekerheidstelling en met uitsluiting van elk vermogen tot kantonnement;

...

2. Voorgaanden

2.1.

Bij het arrest, op tegenspraak gewezen door het hof van beroep Antwerpen, C4 kamer, op 4 december 2019 werd onder meer als volgt beslist:

...

5. Omschrijving van de feiten

Conform de vordering van het Openbaar Ministerie van 22 januari 2019, dient de omschrijving van de feiten sub A geactualiseerd te worden als volgt:

“Het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning (BS 23 oktober 2014) bepaalde wijzigingen aan het vergunningsluik van de VCRO zijn in werking getreden op 23 februari 2017 (zie art. 397 van voormeld decreet zoals gewijzigd door art. 8 van het decreet van 3 februari 2017 houdende de nadere regels tot implementatie van de omgevingsvergunning (BS 9 februari 2017).”

Door art. 296 van voormeld decreet van 25 april 2014 worden in art. 4.2.1 VCRO de woorden “voorafgaande stedenbouwkundige vergunning” vervangen door de woorden “voorafgaande omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen”.

1. Door art. 5 van het decreet van 3 februari 2017 houdende nadere regels tot implementatie van de omgevingsvergunning (BS 9 februari 2017), in werking getreden op 23 februari 2017 bij art. 10 van voornoemd decreet van 3 februari 2017, wordt art. 6.1.1. eerste lid, 1° VCRO vervangen als volgt:

“1° de bij de artikelen 4.2.1 en 4.2.15 bepaalde handelingen hetzij zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning, verkavelingsvergunning, omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen of omgevingsvergunning voor het verkavelen van gronden, hetzij in strijd met de betreffende vergunning, hetzij na verval, vernietiging of het verstrijken van de termijn van de betreffende vergunning, hetzij in geval van schorsing van de betreffende vergunning, uitvoert, voorzet of in stand houdt.”

Deze wetswijziging wijzigt de strafbaarheid van de feiten niet.

2. Art. 145 van het decreet van 25 april 2014 betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning (BS 27 augustus 2014) bepaalt dat dit in werking treedt één jaar na de datum van goedkeuring van het besluit van de Vlaamse Regering waarmee de datum van de inwerkingtreding van het decreet van 25 april 2014 betreffende de omgevingsvergunning wordt vastgelegd. Dit betekent dat dit decreet van 25 april 2014 betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning in werking treedt op 23 februari 2018. Echter ingevolge art. 51 van het Besluit van de Vlaamse Regering betreffende de handhaving van de Ruimtelijke Ordening van 9 februari 2018 (gepubliceerd in BS op 28 februari 2018), is het decreet van 25 april 2014 betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning met uitzondering van art. 145, tweede lid in werking getreden op 1 maart 2018.

De feiten zoals hoger aangepast waarvoor beklagde vervolgd wordt, maken een inbreuk uit op het artikel 4.2.1.5° a (een grond gewoonlijk gebruiken, aanleggen of gebruiken voor het opslaan van afgedankte voertuigen, materialen en afval) van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening. Deze feiten zijn strafbaar gebleven weliswaar op grond van art. 6.2.1.1° VCRO (voorheen 6.1.1.1° VCRO) ingevolge het decreet van 25 april 2014 betreffende de handhaving van de omgevingsvergunning en de strafmaat is eveneens hetzelfde gebleven.

De feiten zelf, voorwerp van de strafvordering, blijven hierdoor ongemoeid en deze wetswijzigingen wijzigen noch de strafbaarheid van de feiten noch de strafmaat.

De beklagde werd hiervan in kennis gesteld en heeft de gelegenheid gekregen zijn verweermiddelen desbetreffend naar voren te brengen.

...

Verklaart de hogere beroepen van beklagde en van het Openbaar Ministerie ontvankelijk;

Actualiseert het feit sub A zoals hoger uiteengezet;

...

Met betrekking tot de herstelvordering van de stedenbouwkundige inspecteur

Verklaart de herstelvordering gegrond;

Beveelt beklaagde de plaats in de oorspronkelijke staat te herstellen, hetgeen impliceert:

- het staken van het strijdig gebruik van de stalgebouwen en van het gewoonlijk gebruik van het perceel door het verwijderen van alle (vracht)wagens, andere dan die voor persoonlijk gebruik, aanhangwagens, wrakken alsook van alle afval materialen en materieel op het terrein

binnen de termijn van 8 maanden ingaande vanaf het in kracht van gewijsde gaan van huidig arrest;

Beveelt, voor het geval de plaats niet binnen 8 maanden na het in kracht van gewijsde gaan van huidig arrest in de vorige staat wordt hersteld, en/of het strijdige gebruik niet binnen die termijn wordt gestaakt, zoals hiervoor gezegd, dat de stedenbouwkundige inspecteur en de burgemeester ambtshalve in de uitvoering ervan kunnen voorzien op kosten van de beklaagde;

Zegt dat de overheid die het arrest uitvoert, gerechtigd is om de materialen en voorwerpen afkomstig van de herstelling van de plaats of van de staking van het strijdig gebruik te verkopen, te vervoeren en te verwijderen;

Zegt dat de overtreder die in gebreke blijft, verplicht is alle uitvoeringskosten, verminderd met de opbrengst van de verkoop der materialen en voorwerpen, te vergoeden op vertoon van een staat die de overheid, die het arrest uitvoert, heeft opgesteld of die de beslagrechter in de burgerlijke rechtbank begroot en uitvoerbaar verklaard heeft;

Veroordeelt beklaagde, voor het geval dat aan de veroordeling tot herstel niet wordt voldaan, tot betaling aan de stedenbouwkundige inspecteur van een dwangsom van 100,00 euro per dag vertraging vanaf de eerste dag volgend op het verstrijken van de hoger vermelde hersteltermijn en in zoverre huidig arrest vooraf werd betekend;

...

en dit uit hoofde van:

PAGE 01-00002705538-0007-0019-01-01-4

Te van minstens 31 oktober 2014 tot 2 maart 2017,

A.

Bij inbreuk op artikel 6.1.1.1° van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening,

op het perceel aldaar gelegen

huis gekadaastreerd als

met een (globale) oppervlakte van

en bouwlanden

met een (globale) oppervlakte van respectievelijk en

eigendom van voor 1/2 volle eigendom (° en

voor 1/2 volle eigendom (° ingevolge akte verleden op 26 juli 2013,

en op het perceel weiland aldaar geleger

gekadaastreerd als

met een (globale) oppervlakte van

eigendom van (° ingevolge akte verleden op 9 juni 1989,

hetzij zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning, hetzij in strijd met de vergunning, hetzij na verval, vernietiging, verstrijken van de termijn van de vergunning, hetzij in geval van schorsing van de vergunning, hierna vermelde handelingen te hebben uitgevoerd, in landschappelijk waardevol agrarisch gebied,

artikel 4.2.1.5° a). het gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het opslaan van gebruikte of afgedankte voertuigen, van allerlei materialen, materieel of afval,

namelijk:

het opslaan en stockeren van afgedankte voertuigen, allerlei materialen en afval als gebruiker van voormelde percelen en in het kader van zijn bijberoep als kleinhandel in gebruikte voertuigen en onderdelen met KBO nr.

B. ...

C. ...

2.2.

Er werd tegen dit arrest cassatie aangetekend door _____ op 13 december 2019. Het cassatieberoep werd verworpen bij arrest van 26 mei 2020.

2.3.

Bij exploit van 20 september 2021 dagvaardde _____ de eiser tot herstel de Stedenbouwkundig Inspecteur Afdeling Handhaving van het Departement Omgeving overeenkomstig artikel 1385*quinquies* Gerechtelijk Wetboek voor het hof van beroep te Antwerpen, teneinde voor recht te horen zeggen dat de bij arrest van 4 december 2019 bevolen dwangsommen van 100,00 euro per dag vertraging zouden worden opgeheven, minstens de dwangsommen tot een maximum van 500,00 euro te herleiden.

3. Rechtspleging voor het hof

3.1.

Bij het arrest, op tegenspraak gewezen door het hof van beroep Antwerpen, C4 kamer, op 9 maart 2022 werd als volgt beslist:

Beveelt de **heropening van de debatten** op de terechtzitting van de C4 kamer van **30 maart 2022 om 11.45 uur** teneinde de rechtstreeks dagende partij _____ toe te laten volgende stukken nog neer te leggen:

- 1. Authentieke akte d.d. 26 juli 2013 houdende afstand-deling van onroerend goed _____ te _____ waaruit blijkt dat _____ sedert die datum geen eigenaar is,
- 2. Verklaring _____ en _____ d.d. 22 juli 2020,
- 3. Origineel uitvoeringsdossier: betekening/bevel d.d. 19/03/21, Bevel om te betalen d.d. 04/06/21 en uitvoerend beslag op roerende goederen d.d. 08/07/21,
- 4. Foto's van de stallen,
- 5. Dagvaarding Hof van Beroep te Antwerpen d.d. 20 september 2021 in het kader van artikel 1385Quinques Ger. W.,

- 6. Verklaring dierenarts d.d. 16 oktober 2017,
- 7. Foto's van de opgeruimde weilanden,
- 8. Foto's van de opruimingswerken,
- 9. Samenvattende conclusie STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR voor de Beslagrechter te Antwerpen,
- 10. Bevel om te Betalen d.d. 16 november 2021,
- 11. Brief raadsman concludant aan de STEDENBOUWKUNDIGE INSPECTEUR d.d. 30 november 2021;

Houdt de beslissing over de kosten aan.

3.2.

De zaak werd na heropening der debatten verder behandeld op de openbare zitting van 30 maart 2022 waarbij de gevraagde stukken door de rechtstreeks dagende partij werden neergelegd.

De neergelegde conclusies en stukken werden in het beraad betrokken.

4. Beoordeling

1. De rechtstreeks dagende partij vraagt in hoofdorde om de bij het arrest van 4 december 2019 bevolen veroordeling tot betaling van dwangsommen aan 100,00 euro per dag vertraging op te heffen, minstens deze dwangsommen tot een maximum van 500,00 euro te herleiden gezien hij in de onmogelijkheid verkeert om aan de hoofdveroordeling te voldoen.

2. In conclusie neergelegd ter griffie, stelt de rechtstreeks dagende partij voor het eerst vorderingen die geen verband hebben met de vordering zoals ingeleid bij het exploit van 20 september 2021 overeenkomstig artikel 1385*quinquies* Gerechtelijk Wetboek:

- de vordering te horen zeggen dat de herstellvordering zoals omschreven in het arrest van 4 december 2019 onnauwkeurig is en derhalve onuitvoerbaar;
- de vordering te horen zeggen dat de herstellvordering werd uitgevoerd en de stedenbouwkundige inspecteur naliet overeenkomstig art. 6.3.6. VCRO een procesverbaal van vaststelling op te stellen.

Het hof wijst er op dat de rechtstreeks dagende partij die in het arrest van 4 december 2019 werd veroordeeld tot het herstel onder verbeurte van een dwangsom, cassatieberoep instelde. Bij arrest van 26 mei 2020 werd dit cassatieberoep verworpen. Het arrest van 4 december 2019 van het hof van beroep te Antwerpen heeft derhalve kracht van gewijsde.

De rechtstreeks dagende partij meende dat de dwangsommen niet of niet meer verschuldigd waren om reden dat de herstellvordering zou zijn uitgevoerd en heeft overigens een procedure voor de beslagrechter gevoerd die op grond van art. 1498 Ger.W. hiertoe bevoegd is. Het is immers de beslagrechter die oordeelt of de eisende partij, in dit geval de Stedenbouwkundige Inspecteur, gerechtigd was tot uitvoerlegging over te gaan en onderzoekt of de dwangsommen inderdaad verbeurd zijn.

Bij de beschikking van 20 december 2021 (neergelegd ter zitting van 16 februari 2022 door de rechtstreeks dagende partij oordeelde de beslagrechter dat de herstellvordering zoals geformuleerd in het arrest van het hof van beroep van 4 december 2019 wel duidelijk was en besliste dat aan de hand van de foto's onvoldoende werd aangetoond dat de herstellvordering zoals bevolen in dit arrest integraal werd uitgevoerd voorafgaand of tijdens de periode dat de dwangsommen waren verbeurd.

Deze bijkomende vorderingen zoals die in de conclusie van de rechtstreeks dagende partij werden geformuleerd, zijn uitvoeringsgeschillen die reeds door de beslagrechter werden beslecht en die overigens niet behoren tot de bevoegdheid van de dwangsomrechter die bevat is op basis van art. 1385quinquies Ger.W.

De argumenten die de rechtstreeks dagende partij in zijn conclusie uiteenzet onder de randnummers 13 en 14 of de herstellvordering nu al dan niet werd uitgevoerd hebben betrekking op de uitvoeringsproblematiek, zijn niet relevant voor de beoordeling van dit geschil en behoeven dan ook geen antwoord.

3. Het hof is om hierna volgende overwegingen van oordeel dat de vordering van de rechtstreeks dagende partij ongegrond is.

a. Artikel 1385*quinquies* Ger.W. bepaalt dat de rechter die een dwangsom heeft opgelegd, op vordering van de veroordeelde de dwangsom kan opheffen, de looptijd ervan opschorten gedurende de door hem te bepalen termijn of de dwangsom verminderen ingeval van blijvende of tijdelijke, gehele of gedeeltelijke onmogelijkheid voor de veroordeelde om aan de hoofdveroordeling te voldoen. Voor zover de dwangsom verbeurd was voordat de onmogelijkheid intrad, kan de rechter haar niet opheffen of verminderen.

Enkel wanneer de rechter vaststelt dat de schuldenaar van een dwangsom onmogelijk aan zijn hoofdveroordeling kan voldoen, kan hij die schuldenaar gedeeltelijk of volledig vrijstellen van de betaling van de dwangsom. Het begrip “onmogelijkheid” zoals bedoeld in artikel 1385*quinquies* Ger.W. is hier dus van doorslaggevend belang en dit begrip krijgt in de cassatierechtspraak een specifieke invulling waar het hof zich bij aansluit. Zo is er van “onmogelijkheid” om aan de hoofdveroordeling te voldoen als bedoeld in artikel 1385*quinquies* Ger.W. sprake indien zich een situatie voordoet waarin de dwangsom zijn zin als dwangmiddel verliest, dit wil zeggen als geldelijke prikkel om nakoming van de veroordeling zoveel mogelijk te verzekeren. Dit is het geval indien het onredelijk zou zijn om van de veroordeelde meer inspanning en zorgvuldigheid te vergen dan hij heeft betracht (zie o.a. Cass. 12 mei 2016, AR C 14.0032.N). De door artikel 1385*quinquies* Ger.W. bedoelde onmogelijkheid voor de veroordeelde om aan de hoofdveroordeling te voldoen is dus geen absolute, maar wel een relatieve onmogelijkheid die moet worden afgemeten volgens de maatstaf van wat redelijkerwijze onmogelijk is (zie o.a. Cass. 12 mei 2015, AR P.14 0493.N).

De onmogelijkheid bedoeld in artikel 1385*quinquies* Ger.W. is tenslotte die waarvan de rechter niet op de hoogte was op het ogenblik dat hij de hoofdveroordeling uitspreekt en de dwangsom beveelt, ofwel omdat zij pas gebleken is na de uitspraak van die beslissing, ofwel omdat zij aan de rechter niet ter kennis werd gebracht vooraleer hij uitspraak deed (zie o.a. Cass. 2 december 2011, AR C.10.0561.F). In die zin begrepen verliest de dwangsom iedere zin als prikkel om de nakoming van de hoofdveroordeling te verzekeren wanneer na de uitspraak van de dwangsomrechter komt vast te staan dat de voldoening van de hoofdveroordeling reeds voordien onmogelijk was en strekt zij enkel tot bestraffing van de schuldenaar (zie o.a. Cass. 21 maart 2011, AR C.10.0631.N).

b. De rechtstreeks dagende partij _____ meent dat er voor hem een onmogelijkheid bestond om aan het opgelegde herstel te voldoen omwille van:

- zijn hoge leeftijd (82 jaar): deze hoge leeftijd acht het hof geen onmogelijkheid om tijdig aan de herstellvordering te voldoen. Hij kon immers een derde gelasten om de herstellvordering uit te voeren.

Bovendien blijkt uit het proces-verbaal van 17 december 2021 dat een deel van de wrakken, voertuigen en materialen op de weiden werd opgeruimd maar dat er in de stallen nog geen verbetering was. Vermits de rechtstreeks dagende partij deels heeft opgeruimd, toont aan dat hij niet in de onmogelijkheid was om het herstel uit te voeren en dit ondanks zijn leeftijd;

- de pandemie waardoor hij vanaf maart 2020 tot kort geleden zich niet naar het terrein mocht begeven. Ingevolge het cassatieberoep werd de tenuitvoerlegging van het arrest van het hof van beroep te Antwerpen van 4 december 2019 geschorst en liep deze schorsing tot aan de uitspraak van het arrest van het Hof van Cassatie op 26 mei 2020. Vanaf die datum had de rechtstreeks dagende partij de mogelijkheid om de herstellvordering uit te voeren dan wel te laten uitvoeren en dit binnen de 8 maanden. Ingevolge de pandemie was er een tijdelijke volledige lockdown die zich voornamelijk situeerde in de periode dat de uitvoeringstermijn geschorst was ingevolge het ingestelde cassatieberoep. Deze omstandigheid had geenszins tot gevolg dat het voor de rechtstreeks dagende partij onmogelijk was geworden om de herstellvordering tijdig uit te voeren;
- het verbod van zijn broers/eigenaars om de percelen te betreden. De rechtstreeks dagende partij verwijst naar de verklaring van zijn beide broers van 22 juli 2020 (stuk 2 bundel rechtstreeks dagende partij) die hem de toegang tot de percelen weigerden. Ook deze omstandigheid maakte in hoofde van de rechtstreeks dagende partij geen onmogelijkheid uit om de herstellmaatregel uit te voeren. De herstellvordering heeft immers een *in rem* karakter daar zij strekt tot het doen verdwijnen van een onrechtmatige toestand op de percelen waarop de bewezen verklaarde inbreuk op de goede ruimtelijke ordening betrekking heeft. Uit de neergelegde stukken blijkt niet dat de rechtstreeks dagende partij een initiatief had genomen eventueel via gerechtelijke weg om zich toegang te verschaffen tot de percelen om de herstellvordering uit te voeren. Overigens werd deze brief opgesteld door zijn beide broers om hem ter wille te zijn. Immers het staat vast dat er deels opruimingswerken werden uitgevoerd op de percelen, reden waarom aan de Stedenbouwkundige Inspecteur werd verzocht ter plaatse te gaan kijken (zie brief aan van 30 november 2021 van de raadsman stuk 11). Zowel op 15 december 2021 als op 17 december 2021 stelden de verbalisanten vast dat de rechtstreeks dagende partij samen met een broer op de percelen aan het opruimen was. Ook op 18 december 2021 werden de verbalisanten door de rechtstreeks dagende partij samen met zijn broer op de percelen toegelaten om de evolutie van de opruimingswerken vast te stellen. Hieruit blijkt dat de rechtstreekse dagende partij wel toegang had tot de percelen.

c. De rechtstreeks dagende partij houdt ten onrechte voor dat de Stedenbouwkundige Inspecteur niets zou gedaan hebben om conform art. 6.3.6 VCRO een proces-verbaal van vaststelling op te stellen na het verzoek van zijn raadsman bij schrijven van 30 november 2021. Zowel op 3 december 2021 als op 6 januari 2022 deelde de Stedenbouwkundige Inspecteur aan het Openbaar Ministerie mede dat de herstellvordering niet volledig werd uitgevoerd.

De rechtstreeks dagende partij kan ook niet beweren dat de houding van de Stedenbouwkundige Inspecteur niet ernstig was. Het opleggen van een dwangsom moest immers de rechtstreeks dagende partij ertoe aanzetten de herstelmaatregel uit te voeren en niet de herstellvorderende overheid, zijnde in dit geval de Stedenbouwkundige Inspecteur. Uit het verloop van de feiten blijkt dat de Stedenbouwkundige Inspecteur gelet op de diverse controles met betrekking tot de stand van de uitgevoerde werken, adequaat heeft gereageerd en steeds duidelijk standpunt heeft ingenomen dat deze percelen niet gewoonlijk mochten gebruikt worden om wagens, wrakken en materialen op te stapelen. Uit het dossier blijkt dan ook voldoende dat de rechtstreeks dagende partij het opgelegde herstel blijkbaar niet ernstig nam en er zelfs ten onrechte van uitging dat hij deze herstelmaatregel maar deels moest uitvoeren.

d. Ten onrechte wordt de Stedenbouwkundige Inspecteur verweten dat hij de uitspraak tot veroordeling van de dwangsom liet betekenen met als enig doel de dwangsom te laten lopen waardoor de dwangsommen dermate opliepen dat er onbillijke toestanden ontstonden vermits de rechtstreeks dagende partij om redenen zoals hierboven uiteengezet niet in de onmogelijkheid was om de herstellvordering uit te voeren.

Er is dan ook geen sprake van rechtsmisbruik van executierechten in hoofde van de Stedenbouwkundige Inspecteur.

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van zijn recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon. Dit is het geval wanneer het veroorzaakte nadeel buiten verhouding staat tot het voordeel dat de houder van het recht nastreeft of heeft verkregen.

Vermits het aan de orde zijnde rechterlijk bevelen herstel een aantal prestaties omvatte die alle dienden uitgevoerd te worden op straffe van een dwangsom die kon worden verbeurd voor elk geheel of gedeeltelijk in gebreke blijven om een of meerdere prestaties te verrichten, kan niet, op grond van artikel 1385*quinquies* van het Gerechtelijk Wetboek, de opgelegde dwangsom worden opgeheven of verminderd tot 500,00 euro in geval, zoals in deze zaak, het onverricht gebleven gedeelte niet te wijten is aan een onmogelijkheid daartoe in hoofde van de rechtstreeks dagende partij. Evenmin kan in dat geval, zelfs indien er een wanverhouding zou bestaan tussen enerzijds de omvang van de dwangsom en anderzijds de waarde van het onverricht gebleven gedeelte van de prestaties, de dwangsom worden opgeheven of verminderd.

e. Ten onrechte beroept de rechtstreeks dagende partij zich op “overmacht” als reden waarom hij de herstellvordering niet volledig kon uitvoeren. Overmacht kan enkel voortvloeien uit een gebeurtenis buiten de wil van de mens, die door deze niet kon worden voorzien of vermeden. De omstandigheden zijnde zijn 82 jarige leeftijd, de pandemie die vanaf maart 2020 opdook en een tijdelijke lockdown met zich meebracht en het “zogenaamde verbod” van zijn beide broers om de percelen te betreden zijn alleszins geen feiten noch omstandigheden die overmacht uitmaken.

Samengenomen is het hof van oordeel dat geen van de door de rechtstreeks dagende partij ingeroepen elementen voor hem een blijvende of tijdelijke, gehele of gedeeltelijke onmogelijkheid inhielden om aan de opgelegde herstelmaatregel te voldoen. Er kan dus geen sprake zijn van de opheffing van de dwangsom noch van een mildering van de dwangsom beperkt tot het bedrag van 500,00 euro.

De door rechtstreeks dagende partij ingestelde vorderingen dienen derhalve afgewezen als ongegrond.

5. Rechtsplegingsvergoeding

De Stedenbouwkundige Inspecteur vordert tevens de kosten gelijk aan 1.440,00 euro. Welke kosten dit zijn wordt niet nader gespecificeerd. Indien het betrekking heeft op een rechtsplegingsvergoeding, kent het hof dit bedrag niet toe.

De Stedenbouwkundige Inspecteur treedt immers op als herstelvorderende overheid die een wettelijke of decretale opdracht in het algemeen belang uitoefent en geen particulier belang nastreeft en niet kan worden gelijkgesteld met een burgerlijke partij in de zin van art. 162*bis* Sv. Bij afwezigheid van wettelijke grondslag kan de rechtstreeks dagende partij dan ook niet veroordeeld worden tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding aan de herstelvorderende overheid, ook niet in een procedure in het kader van art. 1385*quinquies* Ger.W. voor de dwangsomrechter (cfr. Cass. 12 maart 2019, P.18.0747.N).

Aan de rechtstreeks gedaagde partij de Stedenbouwkundige Inspecteur kan in deze geen rechtsplegingsvergoeding opgelegd worden en evenmin worden toegekend.

6. Tegeneis wegens tergend en roekeloze vordering

De Stedenbouwkundige Inspecteur vordert bij tegeneis een bedrag van 2.500,00 euro wegens tergend en roekeloze vordering.

Artikel 780*bis* Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de partij die de rechtspleging aanwendt voor kennelijk verdragende of onrechtmatige doeleinden kan worden veroordeeld tot een geldboete van 15 euro tot 2.500 euro, onverminderd de schadevergoeding die gevorderd zou worden.

In dat geval, wordt in dezelfde beslissing daarover uitspraak gedaan voor zover schadevergoeding voor tergend en roekeloos geding wordt gevorderd en toegekend. Indien zulks niet het geval is, worden de partijen verzocht toelichting te geven overeenkomstig artikel 775 Gerechtelijk Wetboek.

Artikel 780*bis*, laatste lid Gerechtelijk Wetboek bepaalt echter ook dat dit artikel niet van toepassing is in strafzaken noch in tuchtzaken.

Op grond van artikel 6.3.3., §1 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening kan de bevoegde overheid (dit is de gewestelijke stedenbouwkundige inspecteur, de gemeentelijke stedenbouwkundige inspecteur of de burgermeester) de herstelmaatregelen en dwangsom die het voor de strafrechter op grond van artikel 6.3.1 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening kan vorderen ook voor de burgerlijke rechtbank vorderen ongeacht of de te herstellen schade veroorzaakt is door stedenbouwkundige misdrijven of inbreuken.

Het hof ziet geen redenen waarom artikel 780*bis* Gerechtelijk Wetboek niet van toepassing zou zijn wanneer een burgerlijke rechter die op grond van artikel 6.3.3, §1 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening herstelmaatregelen oplegde onder dwangsom en nadien als dwangsomrechter wordt gevat met een vordering op grond van artikel 1385*quinquies* Gerechtelijk Wetboek zou oordelen dat deze vordering voor kennelijk verdragende of onrechtmatige doeleinden wordt aangewend en/of er sprake was van een tergend en roekeloos geding.

Voor het hof rijst daarom de vraag naar de bestaanbaarheid van artikel 780*bis* Gerechtelijk Wetboek met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in samenhang gelezen met artikel 6 EVRM wanneer artikel 780*bis*, laatste lid Gerechtelijk Wetboek zo wordt geïnterpreteerd dat dit zou beletten dat de strafrechter die als dwangsomrechter wordt gevat met een vordering op grond van artikel 1385*quinquies* Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot een door hem eerder opgelegde dwangsom bij een stedenbouwkundige herstelmaatregel de in artikel 780*bis* Gerechtelijk Wetboek bedoelde geldboete en gevorderde schadevergoeding, als strafrechter, niet kan opleggen in de hypothese dat deze rechter van oordeel zou zijn dat de voor hem ingestelde vordering op grond van artikel 1385*quinquies* Gerechtelijk Wetboek werd aangewend voor kennelijk verdragende of onrechtmatige doeleinden en/of er sprake was van een tergend en roekeloos geding.

Het hof stelt daarom de hierna vermelde prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof overeenkomstig artikel 26 van de Bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof.

7. Wettelijke bepalingen

Het hof houdt rekening met volgende wettelijke bepalingen, de artikelen:

- 11, 12, 14, 24, 31 tot 37 en 41 van de wet van 15 juni 1935
- 152, 162, 185, 190, 190ter, 194, 195, 199, 200, 202, 203, 203bis, 204, 209bis, 210 en 211 van het Wetboek van Strafvordering
- 1, 2, 3 en 7 van het Strafwetboek
- 26 en 27 van de Bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof
- 1385*quinquies* van het Gerechtelijk Wetboek

8. Beslissing

Het hof,

Rechtdoende op tegenspraak,

Beslist op grond van de hoger vermelde redenen als volgt:

Het tussenarrest van 9 maart 2022 verder uitwerkend;

Verklaart de vorderingen van de rechtstreeks dagende partij
ontvankelijk maar ongegrond;

Verwijst de zaak, wat de tegeneis tot tergend en roekeloos geding betreft, naar het
Grondwettelijk Hof met volgende prejudiciële vraag:

*“Schendt artikel 780bis Gerechtelijk Wetboek de artikelen 10 en 11 van de Grondwet
in samenhang gelezen met artikel 6 EVRM wanneer artikel 780bis, laatste lid
Gerechtelijk Wetboek zo wordt geïnterpreteerd dat dit zou beletten dat de
strafrechter die als dwangsomrechter wordt gevat met een vordering op grond van
artikel 1385quinquies Gerechtelijk Wetboek met betrekking tot een door hem eerder
opgelegde dwangsom bij een stedenbouwkundige herstelmaatregel de in artikel
780bis Gerechtelijk Wetboek bedoelde geldboete en gevorderde schadevergoeding,
als strafrechter, niet kan opleggen in de hypothese dat deze rechter van oordeel zou
zijn dat de voor hem ingestelde vordering op grond van artikel 1385quinquies
Gerechtelijk Wetboek werd aangewend voor kennelijk vertragende of onrechtmatige
doeleinden en/of er sprake was van een tergend en roekeloos geding?”;*

Beveelt de verzending van deze beslissing overeenkomstig artikel 27 van de Bijzondere wet
van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof;

De kosten

Kent geen rechtsplegingsvergoeding toe aan de Stedenbouwkundige Inspecteur;

Laat de kosten van de rechtstreekse dagvaarding ten laste van de rechtstreeks dagende
partij

Houdt de beslissing over de overige kosten voorlopig aan.

Dit arrest is gewezen te Antwerpen door het hof van beroep, C4 kamer, samengesteld uit:

Kamervoorzitter

Raadsheer

Raadsheer

en in openbare terechtzitting van **11 mei 2022**

uitgesproken door Kamervoorzitter

in aanwezigheid van het lid van het Openbaar Ministerie vermeld in het proces-verbaal van de terechtzitting

met bijstand van griffier

